

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.157/2023/5.

A felperes:

felperes neve (felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bakos - Dr. Smied - Dr. Muraközi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Muraközi Gergely ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Szőcs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szőcs Árpád László ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Adásvételi szerződésből eredő vételár követelés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.G.20.202/2022/129.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 7.G.20.202/2022/133.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja azzal a kijavítással, hogy a késedelemi kamat meghatározásban szereplő negyedik résztőkeösszeg helyesen: 121 216 (egyszázhuszonegyezer-kettőszáztizenhat) euró, továbbá a perköltség betűvel kiírt összege helyesen: hétmillió-hetvenhatezer-kettőszáz forint.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2 667 000 (kettőmillió-hatszázhatvanhétézer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A felperes ország1 neve mákvetőmag nemesítéssel, termeléssel és kereskedelemmel foglalkozó vállalkozó, alperes növénytermesztéssel, gabona, és más vetőmagok előállításával foglalkozó gazdálkodó szervezet. A peres felek 2019. szeptember 17-én egyidejűleg két szerződést kötöttek egymással. A felperes az egyik révén eladta az alperes részére a magyar fajtajegyzékben szereplő ipari mák fajtaneve megnevezésű őszi ipari mák fajtához kapcsolódó nemesítői növényfajta-tulajdonosi és fajtafenntartói jogokat, mely haszonnövény a magyar fajtajegyzékben ipari mák fajtaneve néven CCNr.91. számon szerepel, állami elismerése 2026-ig érvényes. Az eladó kötelezte magát arra, hogy 8 napon belül átadja a törzsanyagot a vevőnek, melyről jegyzőkönyvet vesznek fel. Megállapodtak abban, hogy a jövőben kizárólag a vevő szaporíthat, kérése alapján az eladó szaktanácsadással működik közre a fajtafenntartásban. Rögzítették, hogy az eladó a szerződés aláírásakor átad a vevő részére 6 kg certifikált fémszárt ún. szuperelit vetőmagot, mely a ipari mák fajtaneve őszi ipari mák fajtát reprezentálja és meghatározza. A vételárát 240 000 euróban állapították meg, melynek teljesítésére részletfizetésben állapodtak meg akként, hogy a vevő 40 000 euró előleget 2019. szeptember 20-ig fizet eladó részére átutalással, a fennmaradó 200 000 eurót 2019. október 31-ig fizeti meg eladó részére átutalással. A vételár átutalásának feltétele az eladó által kiállított számla megküldése a vevő részére. Kikötötték, hogy a vételár megfizetésével amennyiben a vevő késedelembe esik, a magyar jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat fizetésére köteles. Felperes 40 000 euróra vonatkozóan 848. sorszámú számlát, 200 000 euróra vonatkozóan 857. sorszámú számlát állított ki, melyeket megküldött az alperesnek.

[2] A másik szerződéssel az eladó a tulajdonát képező 1690 kg A9A0008 bevizsgálási számú, 1618 kg A9A0001, 259 kg A9A0009, összesen 3567 kg ún. első szaporítási fokú certifikált ipari mák fajtaneve mák vetőmag átruházására kötött szerződést.

Az adásvételi szerződés alapján az alperes vételár fizetési kötelezettsége 2019. december 31-ig 50 000 euró, 2020. augusztus 31-ig 121 216 euró, mindösszesen 171 216 euró volt, mely vételár átutalásának feltétele az eladó által szabályszerűen kiállított számla megküldése a vevő részére. A felek megállapodtak abban, ha a vevő a vételár megfizetésével késedelembe esik, a magyar jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles. A felperes kiállította az 50 000 euróra vonatkozó számláját 850 sorszámmal, 121 216 euróra 934 sorszámmal, és azokat ugyancsak megküldte az alperesnek.

[3] Az alperes az első szaporítási fokú mák vetőmagot termelők részére adta tovább. Közülük személy 1 neve (személy 1 címe) 2020. május 21-én, B... Kft. (B..Kft. székhelye) 2020. március 9-én, személy 2 neve (személy 2 címe) 2020. március 9-én, az A... Kft. (A..Kft. székhelye) 2020. március 9-én, továbbá az E... Kft. (E..Kft. székhelye) 2020. március 9-én ún. mák kipusztulási jegyzőkönyveket állítottak ki, melyekben a kipusztulás okaként az elpacsosodást tüntették fel.

[4] Az alperes a szuperelit magokat saját termőterületén maga vetette el. A hivatal neve 2020. május 25-én végzett ellenőrzést alperesnél a ingatlan helyrajzi száma ingatlan, egy 2,91 hektáros területén a szuperelit vetőmagra vonatkozóan. A jegyzőkönyv rögzítette, hogy 100 m²-en 1 darab kultúrfaj, 100 m²-en 47 darab idegen fajta lelhető fel és a teljes 2,91 hektár termése fajtakevertség miatt vetőmagnak nem alkalmas.

[5] A megkötött két szerződés alapján az alperes mindösszesen 20.000 eurót teljesített a felperes részére, ezért a felperes 2019. december 15-én fizetési felszólítást, majd 2020. július 31-én felszámolási eljárás megindítása előtti fizetési felszólítást küldött meg az alperesnek.

[6] Az alperes 2020. augusztus 3-án írásban tájékoztatta a felperest arról, hogy álláspontja szerint mind a két szerződést a felperes megszegte. A 3567 kg certifikált vetőmag adásvételére vonatkozó szerződést azzal, hogy fajtakevert, rossz minőségű vetőmagot adott el, melyet a termelők folyamatosan jeleztek. A felperes megszegte továbbá a fajtafenntartó jogok átruházására vonatkozó szerződést azzal, hogy a hivatal neve vizsgálata alapján továbbszaporításra alkalmatlan vetőmagot adott el. Tájékoztatta a felperest arról, hogy mindkét vetőmagmennyiség minőségi vizsgálatára vonatkozóan hivatal neve ellenőrzés van folyamatban.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a két szerződésből eredő 391.216 euró és járulékai vételártartozás megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:47. §, 6:58. §, 6:61. § 6:63. § 6:137. § 6:153. § 6:215. § (1) bekezdése alapján. Indokolásként előadta, hogy a peres felek 2019. szeptember 17-én kötöttek szerződést a ipari mák fajtaneve nevű őszi ipari mákfajtához kapcsolódó nemesítői növényfajta tulajdonosi és fajtafenntartói jogok átruházása tárgyában. Ez alapján az alperest fizetési kötelezettség terhelte, 2019. szeptember 20-ig 40 000 euró, 2019. október 31-ig 200 000 euró, mindösszesen 240 000 euró, melyből megfizetett 20 000 eurót, így fennálló tartozása 220 000 euró. Ugyancsak 2019. szeptember

17-én kötötték meg a felek a ipari mák fajtaneve nevű őszi ipari mák vetőmag tulajdon-átruházása tárgyában a másik szerződést, mely alapján az alperest részletfizetési kötelezettség terhelte 2019. december 31-ig 50 000 euró, 2020. augusztus 31-ig 121.216 euró, mindösszesen 171 216 euró vételárat illetően, melyet felhívás ellenére egyáltalán nem teljesített. A felperes két szerződésből eredő perbeli követelése a "fajta adásvételi szerződés" alapján érvényesített 220 000 euró, a "vetőmag adásvételi szerződés" alapján érvényesített követelés 171 216 euró, összesen 391 216 euró vételárhátralék.

A felperes előadta, hogy a szerződésekből eredő kötelezettségeit ő maradéktalanul teljesítette, a tulajdonosi és fajtafenntartói jogok átruházásának eleget tett. A vetőmag megfelelő minőségét az általa becsatolt, közokiratnak minősülő külföldi hatósági eljárásban készült ellenőrzési jegyzőkönyvekkel igazolta, melyeket az alperes részére korábban már átadott. Az alperes kötelezettsége lett volna a vételár megfizetése, melynek nem tett eleget.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság a felperes keresetét utasítsa el annak megalapozatlanságára tekintettel. Arra hivatkozott, hogy a felperes által fajtafenntartásra átadott mák vetőmag továbbsszaporításra alkalmatlan volt fajtakevertség miatt. Ezt a tényt a hivatal neve által 105/00009-2020. számú 2020. május 25-én lefolytatott helyszíni ellenőrzése alapján kiállított "minősített fajták vetőmagtermesztésének szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyve", mint közokirat bizonyítja (7/A/2. számú melléklet). Az alperes előadta, hogy 2020. augusztus 3-án kelt levelében tájékoztatta a felperest a hivatal neve ellenőrzéséről, melyben egyidejűleg a felperes követelését is vitatta.

[9] Ellenkérelem változtatásában hozzátette, hogy a ipari mák fajtaneve őszi ipari mákra vonatkozó nemesítő, növényfajta tulajdonosi és fajtafenntartó jogok átruházására irányuló szerződést a felperes a Ptk. 6:157. § (1) bekezdése szerinti módon, azaz hibásan teljesítette. A szerződésben a felek a fajtafenntartó jogok átruházása mellett 6 kg szuperelit vetőmag átadásában állapodtak meg. A "szuperelit" vetőmag szaporítási fok irányadó fogalmát a szántóföldi növényfajok vetőmagjainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV.21.) FVM. rendelet 3. § 60.1. pontja határozza meg, mely szerint a szuperelit (SE) prebázis (PB): az elitet megelőző generáció, illetve generációk, amelyet a felperesnek nemesítő felelősségével – fajtafenntartással elfogadott gyakorlat szerint – kellett előállítania tovább-szaporításra.

[10] A fajta adásvételi szerződés vonatkozásában az alperes vitatta a felperes azon bizonyítékra vonatkozó állítását, mely szerint az külföldi élelmiszerbiztonsági hivatal A9A0700 számú ellenőrzési jegyzőkönyve közokirat és bizonyíték arra, hogy a vetőmag 100%-os tisztaságú, az nyomokban sem tartalmaz idegen magot. Vitatását arra alapította, hogy a Pp. 593. § akként rendelkezik, a Pp. 323. § rendelkezéseit a külföldi közokiratra is alkalmazni kell, feltéve, hogy azt a kiállítás helye szerint illetékes magyar külképviseleti hatóság felülhitelesítette, hacsak a kiállítás helye szerinti állammal hatályos nemzetközi szerződés eltérő követelményt nem ír elő. A felperes által becsatolt az külföldi élelmiszerbiztonsági hivatal által felvett ellenőrzési jegyzőkönyvet magyar külképviseleti hatóság általi hitelesítéssel nem látták el, és ezen okirat tekintetében nincs olyan európai uniós norma, vagy nemzetközi egyezmény, amely kiemelné azt a Pp. főszabálya alól.

[11] Ezzel szemben a hivatal neve által készített jegyzőkönyv közokirat, amelyet a Hivatal ügykörén belül a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően állított ki. A jegyzőkönyv tartalmazza a felhasznált vetőmag beazonosításához szükséges fémzár számot (A9A0700) és jellegénél fogva teljes bizonyító erővel igazolja az általa tanúsított adatok és tények valóságát. Az alperes szerint a hivatal neve által megállapított "fajtakevertség" azt jelenti, hogy a ipari mák fajtaneve megnevezésű őszi ipari mák fajtajellemzőitől eltérő, idegen fajtajellemzők is felfedezhetők voltak a termésen. Hivatkozása szerint első ízben nem a teljes szuperelit vetőmag mennyiséget vetette el, ebből fennmaradt 0,2 kg a per megindítását megelőzően, melyet 2021. szeptemberében vetett el kifejezetten abból a célból, hogy minőségi kifogása alátámasztása végett a hivatal neve azt is bevizsgálja. Az alperes a vetést 2022. február 24-én bejelentette a hivatal neve felé – a ingatlan 2 helyrajzi száma hrsz. alatti ingatlanra szuperelit vetőmagra vonatkozóan, a vetés hónapja 2021. szeptember, a vetett terület 0,25 ha. A Hivatal ellenőrző vizsgálatára azonban nem kerülhetett sor, mert a veteményt elemi kár érte, és megsemmisült. Alperes a perfelvétel során szakértői bizonyítási indítványt terjesztett elő annak alátámasztására, hogy a szaporító anyag elvetése során agrotechnológiai hiba nem történt, illetve a kivirágzott mák maradéktalanul megfelelt-e a ipari mák fajtaneve mák fajtajellemzőinek és hogy jelen esetben mit jelentett a fajtakevertség fogalma.

[12] A vetőmag adásvételi szerződés vonatkozásában vitatta a felperes azon tényállításait, hogy a 2020. augusztus 3-i keltezésű levelét megelőzően minőségi kifogást sem a fajta adásvételi szerződés, sem a vetőmag adásvételi szerződés tekintetében nem közölt. Hivatkozása szerint alperes képviselőjében személy 3 neve a hivatal neve helyszíni szemlét követően számos alkalommal egyeztetett telefonon a felperessel, közölve felé, hogy a vetőmag minőségével kapcsolatban problémák merültek fel, melyeket a termelők is jeleztek.

[13] Az alperes hivatkozott továbbá arra, hogy a fajtafenntartói jogok átruházására létrejött szerződés célja meghíúsult és az a Ptk. 6:179. § (1) bekezdése alapján megszűnt. A teljesítés lehetetlenné válásáért a felperes a felelős és a Ptk. 6:180. § (2) bekezdése alapján alperes szabadult a teljesítésből eredő kötelezettség (a vételár fizetés) alól.

[14] Az alperes további védekezéséként előadta, a ipari mák fajtaneve őszi ipari mák vetőmagjának átruházására létrejött szerződésből származó 171.216 euró vételár teljes összegét a Ptk. 6:157. § (1) és a Ptk. 6:139. § rendelkezései alapján visszatartotta arra figyelemmel, hogy az eladott vetőmagban olyan nagy mértékben volt jelen egyéb növényfaj (pipacs) magja, mely a betakarításkor az ipari hasznosításhoz elvárt hatóanyagszint elérését lehetetlenné tette.

[15] A felperes álláspontja szerint az alperes állításával ellentétben a fajta adásvételi szerződés nem hiúsult meg. A vetőmag hibájaként a fajtakevertségre történő alperesi hivatkozást illetően előadta, hogy rendelkezésére áll az küldöldi élelmezésbiztonsági hivatal neve (Élelmezésbiztonsági Hivatal, magyar hivatal neve külföldi megfelelője) kontroll vizsgálati tanúsítványa is. A felperes szerint a hivatal neve szántóföldi ellenőrzésről készült vizsgálati jegyzőkönyve a minőségi kifogás alátámasztására nem alkalmas, ugyanis a jegyzőkönyv csak azt mutatja ki, hogy a ingatlan helyrajzi száma helyrajzi számon a Hivatal valamilyen fajtakeveredést észleltek. A jegyzőkönyv nem tanúsítja, hogy a területen pontosan milyen vetőmagot vetettek el, a fajtákat a hivatal neve kizárólag az alperes információjára támaszkodva tüntette fel a jegyzőkönyvben. A jegyzőkönyv nem tartalmaz semmilyen

bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az adott területen milyen mezőgazdasági munkák, és milyen minőségben, milyen szakmai alapossággal történtek. Az alperes által bizonyítani kívánt tények, állítások, körülmények tekintetében nem áll rendelkezésre sem közokirat, sem pedig teljes bizonyító erejű magánokirat. Megjegyezte, hogy őt a hivatal neve vizsgálatba egyáltalán nem vonták be. A felperes álláspontja szerint a rendelkezésre álló külföldi minősítési jegyzőkönyvek azt igazolják, hogy az átadott vetőmag fajtahomogén volt, így nyilvánvaló, hogyha a hivatal neve által vizsgált területen a tőle vásárolt vetőmagot használták fel, akkor a fajtakeveredés agrotechnológiai hibára vezethető vissza.

[16] A felperes hivatkozott a Ptk. 6:162. § (1) bekezdésre is, mely előírja, hogy a jogosult köteles a szolgáltatás hibáját annak felfedezése után késedelem nélkül közölni. Az őt, más kipusztulási jegyzőkönyv megnevezésű okiratból négy okirat 2020. március 9-i, egy 2020. május 21-i, míg a hivatal neve jegyzőkönyv 2020. május 25-i keltezésű, azok az alperes rendelkezésére álltak, így a hiba közlésére alperesnek már május végén lehetősége lett volna. Erre azonban csak 2020. augusztus 3-án kelt levéllel került sor, ezt megelőzően felé az alperes minőségi kifogást nem közölt. Korábban kizárólag a vételár fizetéséről egyeztettek, az alperes képviselője a vételár fizetésére haladékot kért a felperestől, folyamatban lévő bankkölcsön folyósítás elhúzóására tekintettel. A felperes előadta, hogy az alperesi társaság törvényes képviselőjeként 2017. október 24. napjáig az alperes üzletrész tulajdonosa, személy 3 neve járt el, aki 2020. júniusában telefonon erősítette meg a felperes számára, hogy a más vetőmag termeléssel minden rendben van.

[17] A felperes álláspontja szerint az alperes jogellenesen jár el, amikor a vételár teljesítését megtagadta. A szerződésszegés általános szabályai biztosítják ugyan a jogosult számára a visszatartási jog gyakorlását, viszont a kijavítási és a kicserélési esetek nem jöhetnek szóba, ugyanis a fajtafenntartó jogok az alperesnél vannak, így nyilvánvaló, hogy a vetőmag kicserélése a felperestől nem követelhető. Az átadott vetőmag nagy részét alperes továbbadta, illetve elvetette, így a kicserélés fizikai okból sem lehetséges.

[18] A felperes állította, hogy az külföldi szakhatósági határozatok igazolják, a vetőmag teljes mértékben megfelelt a szerződésben és a jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek, amint azt a fémzárolási eljárás, majd az azt követően kontrollként külön végzett minőségellenőrzési eljárás is igazolt. Becsatolta az külföldi ügynökség neve vizsgálati jelentését az A9A0700 számú ipari más fajtaneve szuperelit vetőmagra vonatkozóan 2020. évben készült kontrollvizsgálatáról (az külföldi ügynökség neve Egyézségügyi és Élelmiszer- biztonsági Ügynökség vetőmag minősítésre kijelölt hatósága, mely vetőmag minősítéssel, vetőmag termesztés elő- és utóellenőrzésével foglalkozik).

[19] A bíróság kirendelésére szakértő 1 neve igazságügyi szakértő készített szakvéleményt, mely rögzítette, a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet szerint a más vetőmag előállításnál előírás az, hogy az előző évben azonos fajtájú növény nem termesztendő a területen és elit szaporítási foknál 400 méter, I. szaporítási foknál 200 méter izolációs távolságot is előír a rendelet. Az ipari más termesztése során az elővetemény meghatározó, legalább 3-4 éven keresztül a területre sem az adott mákfajta, sem a más egyéb fajtája nem vethető. Egyrészt a más növénykultúrákra jellemző gyomnövények (pipacs), kórokozók, kártevők miatt, melyek monokultúrában történő termesztés során jelentősen

felszaporodhatnak, és a védekezés ellenük nehezebb, másrészt a vetésváltás, vagy vetésforgó nélküli termesztés esetén a fajták áthúznak egymás között, ami faj-, illetve fajtakevertséget okozhat.

[20] A szakértő szerint a prebázis vetőmag (Vorstufensaatgut), és a minősített vetőmag (Zertifiziertes Saatgut) fémzárolása szabályos volt. A fémzárolás címkéin megtalálhatóak az 1997. évi külföldi vetőmagtörvény teljes jogi szabályozása szerint rögzített zárolásra és címkézésre vonatkozó valamennyi előírás. A fémzárolt prebázis és minősített vetőmag forgalomba hozatala szabályos volt. Az alperes által állított problémák az érintett vetőmag fémzárolása során felmerült hibák vonatkozásában nem igazolhatók, mindkét vetőmag vonatkozásában fajtakevertségre hivatkozik az alperes, mind a szuperelit, mind az I. szaporítási fokú vetőmag esetében. A magtermesztésre kiadott vetőmagra azonban személy 1 neve, E... Kft., A... Kft., B... Kft. gazdálkodási naplóiban 2020. március 9-i dátummal terménykipusztulással került rögzítésre, a személy 4 neve növényvédelmi szakmérnök által felvett mák kipusztulási jegyzőkönyvek a területek elpipacsosodását rögzítik. Ez nem fajtakeveredési eset.

[21] A szakértő felhívta a figyelmet, hogy ezzel szemben a fajtakevertséget kizárólag a hivatal neve 105/0009-2020. számú jegyzőkönyve tartalmazza és csak a szuperelit vetőmag esetében.

[22] A jegyzőkönyvben rögzített adatokat, a vetőmag rendellenességet az eredeti, külföldi minősítések nem támasztják alá.

--....-.....03434/D-159660. ügyszámú határozat alapján az A9A0008 kontrollszámú, 1.690 kg tételsúlyú ipari mák fajtaneve mákfajtát 100%-os tisztaság jellemzi

--....-.....04198/D-162293. ügyszámú határozat alapján az A9A0009 kontrollszámú, 259 kg tételsúlyú ipari mák fajtaneve mákfajtát 99,8%-os tisztaság jellemzi

--....-.....03548/D-159713. ügyszámú határozat alapján az A9A0001 kontrollszámú, 1.620 kg tételsúlyú ipari mák fajtaneve mákfajtát 100%-os tisztaság jellemzi

--....-.....03551/D-161773. ügyszámú határozat alapján az A9A0700 kontrollszámú, 6,2 kg tételsúlyú ipari mák fajtaneve mákfajtát 100%-os tisztaság jellemzi.

A szakértő vizsgálta az alperes által a hivatal neve fajtakitermesztő állomásra később megküldött 7 darab ipari mák fajtaneve mák minta (nincs meghatározva, hogy a szuperelit, vagy az I. szaporítási fokú, vagy mindkettő vetőmagból származik) fajtakitermesztési eredményeit is, és megállapította, azok ugyancsak a vetőmagvak kellő tisztaságát igazolják.

- 116/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatiszta, 1 db azonos magas, hengeres toktermésű idegen, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathoz időpontja: 2021. július 14.

- 117/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.
- 114/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.
- 115/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.
- 001/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.
- 008/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, 1 db magasabb, gömb termésű idegen, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.
- 118/19 mintaszámú: fajtaazonos, fajtatípus, 1 db magasabb, gömb termésű idegen, növénymagasság: 110-120 cm. Bírálathatóság: 2021. július 14.

[23] Az alperesi állítások a ipari mák fajtaneve vetőmag külföldi ügynökség neve által végzett kontrolltermesztés eredménye miatt sem támaszthatók alá. A szakértő megállapította, hogy az külföldi ügynökség neve által elvégzett 2020NK10004/D-236211 ügyszámú, 2020. július 10-én kiadott vizsgálati jelentés, ami a A9A0700 fémzárolási számú prebázis szaporítási fokú tétel vizsgálatára vonatkozik, azt rögzíti, hogy a vizsgálati tételből két növény mutatott eltérő típusjegyet, ami határérték alatti eltérés.

[24] Az alperes nyilatkozata alapján a szakvélemény rögzítette, a továbbtermesztésre vásárolt vetőmagból rendelkezésre áll a szakértői vélemény készítése idején bontatlan, eredeti fémzárolással rendelkező vetőmag az A9A0008 fémzárolási számú tételből 960,3 kg, az A9A0001 fémzárolási tételből 308,4 kg. A hivatal neve által elvégzett kontrollvizsgálat alapjául nem bontatlan, nem fémzárolt vetőmag minta szolgált.

A szakértő nem zárta ki, hogy 2021. szeptemberében ingatlan 2 helyrajzi száma helyrajzi szám alatti területen is történtek agrotechnológiai hiba a próbavetés során, azonban erre a területre a növényállomány külső okú megsemmisülése miatt (elemi kár) a vetőmag termesztés ellenőrzését nem lehetett elvégezni. A terület előveteményeire az alperes nem nyújtott adatszolgáltatást, így arra vonatkozóan, hogy a vetésforgó, a vetésváltás megfelelő volt-e, a szakértő nem tudott egyértelműen nyilatkozni. Az megállapítható volt, hogy a ingatlan helyrajzi száma területen és a termelők által beküldött gazdálkodási naplókban rögzítettek alapján más, jelentős számú területen is 2017., 2018., 2019. években mák termesztése történt, így a tárgyi területen is feltételezhető hasonló elővetemény, vagyis a nem megfelelő vetésforgó, vetésváltás alkalmazásának problémája fennállt. Nem ismert a talajművelés, a talajelőkészítés, a magágy előkészítés, növényvédelem műveletei, a vetőgép tisztaságának körülményei sem.

Az elsőfokú ítélet

[25] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek teljes egészében helyt adva 391 216 euró és járulécai, valamint perköltség vonatkozásában marasztalta a felperes javára alperest.

[26] A bíróság ítéletének jogi indokolásában idézte a Ptk. 6. Könyvének perbeli jogvita elbírálására irányadó rendelkezéseit, a külföldön kiállított közokirattal kapcsolatos Pp. rendelkezést, valamint a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének mellőzéséről kötött egyezmény kihirdetéséről szóló törvény erejű rendelet 2. §-át, és annak 1-4. Cikkét, továbbá a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet (továbbiakban: FVM rendelet) álláspontja szerint a perbeli jogvita elbírálásához szükséges rendelkezéseit.

[27] A bíróság a perbeli tényállás alapján megállapította, hogy a felek között két adásvételi szerződés jött létre, egyrészt fajta adásvételi szerződés, mely fajta fenntartási jogot biztosított az alperesnek, másrészt vetőmag adásvételi szerződés megkötésére is sor került. A bíróság azt vizsgálta, hogy az átadott vetőmag megfelelő minőségű volt-e, vagyis elérte-e a 100%-os tisztasági szintet. E körben az adásvétel tárgyát képező vetőmagra vonatkozó tanúsítványokat értékelte. Ezek alapján megállapította, hogy a származásigazolás hiteles, az a kellő tisztaságot alátámasztja, az Apostille-egyezmény alapján magyar külképviseleti hatóság felülhitelesítésére a tanúsítványok nem szorulnak.

[28] A bíróság a továbbiakban kitért arra, a per során megfelelő tájékoztatást adott az alperes felé, hogy a nem szerződésszerű, hibás teljesítés bizonyítási terhe az okirati bizonyítékokra tekintettel ő rá hárul. Az alperes a szakértői bizonyításra vonatkozó kérelmét kizárólag a szuperelit vetőmag minőségi hibájának megállapítására vonatkozóan tartotta fenn, míg 3 567 kg certifikált vetőmag esetében a termelők által kiállított ún. mák kipusztulási jegyzőkönyvekre hivatkozott. Utóbbiakkal kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy az alperes a Ptk. 6:162. § (1) bekezdés szerinti késedelem nélküli hibaközlési kötelezettséget elmulasztotta, mivel 3, illetve 5 hónap telt el a jegyzőkönyvek felvételétől a hiba felperes felé történő közléséig. Emellett a jegyzőkönyvek kétséget kizáróan nem igazolják azt, hogy a minőségi hiba már a teljesítéskor fennállt. Ezzel szemben a felperes okiratokkal alátámasztotta a vetőmagok teljesítéskori megfelelő minőségét, ezt az alperes a bíróság a bizonyítási érdekkörre vonatkozó tájékoztatása ellenére sem döntötte meg a per során.

[29] A bíróság álláspontja szerint a szuperelit vetőmag teljesítés időpontjában fennálló hibáját ugyancsak nem tudta az alperes a per során beszerzett szakértői véleménnyel alátámasztani. A megmaradt vetőmag próbavetésének elemi kár miatti sikertelensége miatt sem volt mód e vetőmagok esetében a hibás teljesítés igazolására. Alperes nem adta megfelelő indokát, hogy miért nem jelezte haladéktalanul felperes felé szavatossági igényét a minőségi hiba feltételezése esetén, közvetlenül a hivatal neve hatósági szemléjét követően. A bíróság a tanúbizonyítást nem találta elegendőnek annak igazolására, hogy agrotechnológiai hiba nem történt a vetés és a termesztés során.

[30] A bíróság a továbbiakban hangsúlyozta, az alperes bizonyítási kötelezettsége lett volna a perben az, hogy igazolja, a teljesítés időpontjában nem volt megfelelő minőségű a vetőmag, a hibás teljesítés tényét ugyanis az ezt állító szavatossági jogosultnak kell

bizonyítania. A bíróság hangsúlyozta, a hibás teljesítés jogi kategória, csak akkor valósul meg, ha a hiba oka a teljesítés idején fennáll. A teljesítés megtörténtével a kárveszély viselés már átszáll a jogosultra, az ezt követően keletkezett hibák nem a kötelezett terhére esnek, hanem a jogosulti kockázat körébe tartoznak. A bíróság összegzésként rögzítette, a perbeli esetben a felperes felelőssége a vetőmag átadásáig állt fenn, erre az időpontra nézve azonban hibás teljesítés nem volt a perben megállapítható, ezért az alperesnek a teljes vételárat meg kell fizetnie.

Az alperes fellebbezése, felperes fellebbezési ellenkérelme

[31] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérve annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását. Az elsőfokú bíróság döntésének és jogi indokolásának ismertetését követően az elsőfokú ítélet megalapozatlanságának okait fejtette ki. Eljárási hibaként rőtta fel a Pp. 341. § (1) bekezdés szabályának megsértését, állítva, hogy az anyagi jogi kifogását, mely a Ptk. 6:139. § által lehetővé tett jogosulti visszatartási jogra hivatkozáson alapult, az elsőfokú bíróság nem bírálta el, erre nézve az ítélet jogi indokolása nem terjed ki. A Kúria eseti döntésére utalva kiemelte, az anyagi jogi kifogás elbírálásának mellőzése a per érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés. A jogvita tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezése megkívánja, hogy a keresetről való döntés során az eljáró bíróság mindkét fél kérelmét bírálja el, ez azért elengedhetetlen, mert azzal szemben mindkét fél számára rendelkezésére kell, hogy álljon a rendes jogorvoslat lehetősége. Az ítélet e hiányossága annak érdemére kiható, lényeges eljárási szabálysértésnek minősül.

[32] A Pp. 82. § (2) bekezdés megsértéseként kérte figyelembe venni, hogy az ítélet rendelkező részében a perköltség számmal írt összege eltér a zárójelben betűvel kiírt összegtől, így az ítélet a perköltségviselés vonatkozásában ellentmondásos.

[33] Az ítélet tévesen megállapított tényállási elemének minősítette az indokolás [11] bekezdésében rögzített, telefonbeszélgetéssel kapcsolatos megállapítást, hangsúlyozva, hogy alperes a perben nem tett olyan nyilatkozatot, mely szerint személy 3 neve telefonon megerősítette volna a felperes számára, hogy a vetőmagtermeléssel minden rendben van és az alperes vétett volna agrotechnológiai hibát.

[34] Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a perbeli vetőmagok megfelelték a követelményeknek. Az külföldi hatóság tanúsítványából nem tűnik ki, hogy minden egyes zsákot külön ellenőriztek volna, ez alapján előfordulhat, hogy azon zsákokból nem történt mintavételezés, amelyek szennyezettek voltak másfajtajú növények magjaival. Ezt támasztja alá, hogy egy parcella volt, amelyik nem felelt meg az előírásoknak és emiatt került kizárásra a vetőmag minősítésből a teljes vetemény. Agrotechnológiai hiba esetén más parcellákban is jelentkezett volna a rendellenesség. A tanúvallomások az agrotechnológiai hibát kizárták, az ezzel ellentétes bírói megállapítás okszerűtlen.

[35] A 3567 kg-os mennyiség vonatkozásában is minőségi kifogással éltek a termelők, az ő területeiken elvetett mák pipacsosodást mutatott.

[36] Alperes hangsúlyozta, ő és a termelők több évtizedes máktermelési tapasztalatokkal rendelkeznek, a vetés során új vetőgépet alkalmaztak és azt szakszerűen kitisztított állapotban működtették. Fizikailag kizárt, hogy olyan nagy mennyiségű szennyezett vetőmag maradt volna a gépben, mely ilyen jelentős mértékű, fényképfelvételekkel alátámasztott fajtakeveredést okozott volna. Az alperes hiányolta, hogy a bíróság nem vonta a mérlegelés körébe személy 3 neve által készített fényképfelvételeket, melyeket utólagos bizonyítás körében csatolt a peranyaghoz. Összességében a Pp. 279. § (1) bekezdésének téves alkalmazására hivatkozva hangsúlyozta, a bíróság helytelenül következtetett arra, hogy a vetőmagok megfeleltek a minőségi követelményeknek.

[37] Anyagi jogszabálysértésként rótta fel a Ptk. 6:157. § (1) bekezdés téves alkalmazását. Kérte figyelembe venni, hogy vetőmagok esetében csak a vetés után, akkor tapasztalható rendellenesség, ha az adott fajta jellemzői már megjelennek, így fogalmilag kizárt, hogy a vetőmag átadásakor megállapítható legyen a szerződésszerű teljesítés, az legfeljebb vélelmezhető. Nem igazolt tényyszerűen, hogy minden zsák bevizsgálásra került volna, így nem állapítható meg az sem, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített, ebből pedig a hibás teljesítés ténye következik.

[38] A hiba felfedezése utáni késedelem nélküli értesítési kötelezettség kapcsán a bíróság nem adott anyagi pervezetést arra nézve, hogy melyik fél érdekkörében áll a bizonyítás. Emellett kérte figyelembe venni személy 3 neve tárgyaláson tett személyes nyilatkozatát, melyből kitűnik, hogy szóban a felperes felé már korábban történt kifogás közlés, alperes a megmaradt vetőmagot vissza kívánta szolgáltatni és egy elszámolást indítványozott. Ezzel a hiba közlése bizonyítottan megtörtént, annak utóbb csak írásbeli megerősítésére került sor. Az ezzel kapcsolatos anyagi pervezetés elmaradását eljárási szabálysértésként is kérte értékelni.

[39] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság maradéktalanul elbírálta az alperesi kérelmeket. Az alperes beadványa nem értékelhető anyagi jogi kifogásként, abban az alperes a jogi álláspontok különbözőségére mutatott rá és saját álláspontja mellett érvelt. Felperes megjegyezte, visszatartási jog csak abban az esetben állhatna fenn, ha a minőségi kifogás megalapozott lenne, ez azonban a perben nem nyert bizonyítást. A bírói gyakorlat a kifogást előterjesztő fél kötelezettségévé teszi az anyagi jogi kifogás részleteinek, elsősorban az azt megalapozó konkrét történeti tényeknek a megjelölését. Mindezek hiányában az ítélet nem tekinthető eljárási szabályt sértőnek.

[40] A perköltség ítélet rendelkező részében való meghatározása egy elírást tartalmaz, mely kijavítással orvosolható.

[41] A továbbiakban a felperes hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság alapos és részletes bizonyítási eljárást folytatva, annak eredményét a bizonyítékok szabad mérlegelésének megfelelően, helytállóan vette figyelembe és helyes döntésre jutott. A szakértői vizsgálat eredménye a felperes álláspontját támasztotta alá, az alperes ezzel szemben érdemi bizonyítékot nem tudott szolgáltatni. Az alperes nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy

nem volt tudomása olyan körülményről, amiről személy 3 nevenak tudomása volt, hiszen mindvégig ez a személy volt az alperes tényleges képviselője a felperes irányában.

[42] Felperes észrevételezte, hogy az alperesi társaság vagyoni helyzete az elmúlt években negatív irányban változott, ez indokolhatja, hogy alperes az eljárás sürgősségi elhúzódnak kívánta elérni és ezt célozza a fellebbezés is, ami súlyosan veszélyeztetni a felperesi követelés érvényesítését. A perbeli esetben alkalmazott minőségbiztosítási rendszer célja a minőségi követelmények betartatása, ezt a felperes közokiratokkal igazolta, mellyel szemben az alperes nem tudott hitelt érdemlő bizonyítékokat szolgáltatni, még a szakértői vélemény sem.

[43] A felperes fenntartotta, hogy az írásbeli tájékoztatást megelőzően minőségi kifogás hozzá nem érkezett. Az elsőfokú bíróság a Pp. 237. § (2) bekezdését betartva körülmények között pervezetés során adott részletes tájékoztatást a perfelvételi eljárásban minden bizonyítási teher vonatkozásában, így e tekintetben sem történt eljárási szabálysértés.

[44] Az alperes további észrevételeket terjesztett elő, melyben változatlan tartalommal fenntartotta a fellebbezésében előadott érveit, indokait, és a felperesi ellenkérelmet pontról-pontra cáfoló nyilatkozatokat tett.

Az ítéltábla döntésének indokai

[45] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[46] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[47] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárásjogi szabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[48] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, míg másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének Pp. 383. § (2) bekezdésére figyelemmel történő megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte a felperes első- és másodfokú perköltségviselésre történő kötelezése mellett.

[49] A Pp. 381. §-a értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű. Ebből következően az ítéltábla elsődlegesen az eljárási szabálysértéseket állító fellebbezési hivatkozásokat bírálta el.

[50] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság több eljárási szabálysértésére hivatkozott. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem terjedt ki az anyagi jogi kifogásának – visszatartási jogának – az elbírálására.

[51] A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 6:139. § (1) bekezdése értelmében szerződésszegés esetén a jogosult a saját esedékes szolgáltatása arányos részének teljesítését a kötelezett teljesítéséig vagy megfelelő biztosíték nyújtásáig visszatarthatja.

[52] Nem vitatva a Kúria alperes által hivatkozott BH2021.200. számon közzétett eseti döntésének megállapításait, kiemelendő, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ([33] bekezdés) megállapította, a felperes hibátlanul teljesített, azaz nem segett szerződést. Ebből következik, hogy az alperest nem illette meg a visszatartási jog, ezért az alperes felperesi szerződésszegésre alapított anyagi jogi kifogásának elbírálása a visszatartási joggyakorlás szabályszerűségét illetően szükségtelen volt.

[53] Jóllehet anyagi jogi jogkérdés, de az ítéltábla itt tér ki arra, hogy a visszatartási joggyakorlás konjunktív törvényi előfeltétele a másik fél részéről korábban kifejtett valamely szerződésszegő magatartás. Ennek hiányában visszatartási jogra hivatkozással a vételárhátralék megfizetése nyilvánvalóan nem volt megtagadható. A felek közötti jogi helyzetben a visszatartás jogintézménye azért sem volt alkalmazható, mert az a bírói gyakorlat szerint a kijavításhoz vagy kicseréléshez kapcsolódhat. A visszatartási jog gyakorlása még nem szavatossági jogérvényesítés, a visszatartott ellenszolgáltatás a szavatossági jogvita végleges rendezése esetén elvégzendő elszámolásból eredő szavatossági igény fedezetéül szolgál. A visszatartási jog a joggyakorlat szerint azért csak a kijavításhoz vagy a kicseréléshez kapcsolódhat, mert ha a jogosult az árleszállítási igényére figyelemmel részben vagy egészben elzárkózik az ellenszolgáltatás teljesítésétől, már nem visszatartásról van szó, hanem ilyenkor tényleges szavatossági joggyakorlás történik, melynek megalapozottsága véglegesen megszünteti a kötelezett követelését. A visszatartási jog gyakorlására viszont csak a kijavítási és kicserélési, tehát a kötelezett pénzkövetelésével nem egyenmű a vele szembeni beszámításra nem alkalmas igények kapcsán kerülhet sor és a megalapozottsága esetén sem szünteti meg a kötelezett követelését, hanem csupán időlegesen zárja ki annak érvényesítését. Ha a visszatartási jog gyakorlása jogszerűnek bizonyul, ez nem idő előttivé, hanem az adott tényállás mellett alaptalanná teszi a keresetet. Ez azonban nem

zárja ki azt, hogy a kijavítás, illetve kicserélés elvégzését követően, vagyis a szavatossági kötelezettség teljesítése nyomán a fél az ellenszolgáltatás iránti igényét érvényesítse (Nagykommentár a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez 6:164. §-hoz fűzött magyarázat, 1715. oldal). Az indokolás ezzel kapcsolatos kiegészítése a másodfokú eljárásban a fenti módon orvosolható volt, ezért az indokolási hiány a fellebbezésben foglaltak ellenére nem tekinthető olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, amely indokolná az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

[54] Az alperes fellebbezésében a Pp. 279. § (1) bekezdésre hivatkozással az elsőfokú bíróság ítéletének több megállapítását eljárásjogi szempontból is vitatta.

[55] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján, meggyőződése szerint állapítja meg.

[56] A bírói gyakorlat szerint a bizonyítékok értékelésének és mérlegelésének helyessége az ítélet anyagi felülbírálata során vizsgálható, a téves mérlegelés felülmérlegelésére ad lehetőséget a Pp. 369. § (2) bekezdés d) pontja alapján. Önmagában a Pp. 279. §-ára mint jogszabálysértésre történő hivatkozás eljárási szabálysértésként ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet (BDT2023. 4682.III.). Erre figyelemmel az ítéltábla is – egy kivétellel – az alperes fellebbezésében e körben előadottakat az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemként, az alperes által hivatkozott anyagi jogi jogszabálysértések összefüggésében vizsgálta.

[57] Az alperes fellebbezésében kifogásolta, az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállás részeként, hogy személy 3 neve tanú telefonon megerősítette a felperes irányában a mák vetőmag termeléssel és a mák termeléssel minden rendben van és a vetőmag szaporítása során az alperes vétett agrotechnológiai hibát. Az eljárás irataiból megállapítható, hogy erre valójában a felperes hivatkozott személyes meghallgatásakor (12. számú jegyzőkönyv 2. oldal 1. bekezdés), de az alperes ezt vitatta. Egybehangzó nyilatkozat, illetve ezzel kapcsolatos egyéb bizonyíték hiányában az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete indokolása [11] bekezdésének 2. mondatából mellőzte az előbbi tényállási megállapítást.

[58] Az alperes további eljárási szabálysértésként a Pp. 237. § (2) bekezdésében szabályozott anyagi pervezetés hibájára is hivatkozott. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés keretein belül nem rendelkezett arról, hogy a felperesi teljesítés hibájának felfedezését követő közlést illetően melyik felet terheli annak a bizonyítása, hogy a hiba közlése késedelem nélkül megtörtént-e vagy sem.

[59] A Pp. 237. § (2) bekezdése értelmében, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli, a bíróság az (1) bekezdésben foglaltakon túl tájékoztatja a feleket a bizonyíték rendelkezésre bocsátása, illetve a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményéről is.

[60] Az anyagi pervezetés szabálya szerint a perben a tény- és jogkérdések tisztázása a bíróság feladata. A bíróságnak - a közrehatási kötelezettségéből eredően - arra kell törekednie, hogy a jogvita eldöntéséhez szükséges valamennyi bizonyítandó tény mielőbb ismertté váljon, a bizonyítékok köre, és a szükséges bizonyítási indítványok ugyanígy a lehető leghamarabb rendelkezésre álljanak. A bíróság ezt úgy érheti el, ha a feleket (és képviselőiket) az érvényesíteni kívánt jog szempontjából lényeges tények előadására és releváns jogi érvelésre szorítja. Ehhez a törvény a felekkel való kommunikáció háromféle módját említi: a kérdés feltevését, a nyilatkozattételre való felhívást és a tájékoztatást. Ezek között a bíró szabadon választ, amely választást a perkoncentrációból következő szempont szerint a célszerűség irányít. A közrehatást a bíróság a peres eljárás teljes tartama alatt, azonban nem azonos céllal és ügynként eltérő intenzitással gyakorolja. A perfelvétel lezárását követő érdemi tárgyaláson a bíróság elsődlegesen már nem a jogvita kereteinek meghatározása, hanem az érdemi bizonyítás lefolytatása érdekében gyakorolja az anyagi pervezetési jogosítványokat.

A bíróság az anyagi pervezetési tevékenységet szükség esetén és kizárólag a kereset és ellenkérelem, valamint az érvényesíteni kívánt jog korlátai között végzi. Nem szükséges az anyagi pervezetés körében a felek figyelmét olyan körülményre felhívni, amelyről a bíróság korábban ugyanazon vonatkozásban, már nyújtott tájékoztatást, ideértve azt az esetet is, amikor a fél a tájékoztatást vagy felhívást figyelmen kívül hagyta. Mellőzhető az anyagi pervezetés részeként szolgáló tájékoztatás azokban az esetekben is, amikor a jogi képviselővel eljáró fél ellenfele már egyértelműen rámutatott egy nyilatkozat hiányos, homályos vagy ellentmondó voltára, vagyis a kérdéses hiányosság ismert. A professzionális perrendben a jogi képviselőtől elvárható, hogy ilyen helyzetben megfelelően reagáljon és a bíróság felhívására – külön tájékoztatás nélkül – nyilatkozatát pontosítsa vagy kiegészítse, további magyarázattal lássa el (Nagykommentár az polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, szerkesztette: Wopera Zsuzsa).

[61] A felperes az alperes érdemi ellenkérelmére benyújtott válasziratában (9. sorszámú beadvány 4. oldal utolsó előtti bekezdése) már hivatkozott a Ptk. 6:162. § (1) bekezdés rendelkezésére és felhívta a figyelmet arra, hogy a hibaközlésre az alperesnek már 2020. május végén lehetősége lett volna, ezzel szemben csak a fizetéseképtelenségi eljárás megindítására figyelmeztető felperesi felhívás kézhezvételét követően, a 2020. augusztus 3-ai keltezésű levelében közölt minőségi kifogást.

[62] Az alperes a felperes viszontválaszát megismerve – az elsőfokú bíróság külön anyagi pervezetése nélkül is – viszontválaszában (11. sorszámú beadvány 3. oldal 3. bekezdés) előadta a hiba határidőben történő közlésével kapcsolatos tényállításait, amennyiben arra hivatkozott, hogy a minőségi hibákról személy 3 neve telefonon már közvetlenül a hiba megismerését követően tájékoztatta a felperest telefonon. Az alperes ezen tényállítását fenntartotta az eljárás során, ezzel kapcsolatban azonban személy 3 neve tanú meghallgatásán túl további bizonyítást nem ajánlott fel. A bíróság a tanút meghallgatva, további anyagi pervezetés e körben nem volt szükséges.

[63] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a hibaközlés időszerűségének a vizsgálata azért releváns, mert a Ptk. 6:162. § (3) bekezdése szerint a közlés késedelméből eredő kárt, költséget a szavatossági jogot gyakorolni kívánó félnek kell viselnie. A perbeli jogvita érdemi

eldöntése szempontjából ennek annyiban volt jelentősége, hogy mikor indulhatott meg a felek közötti párbeszéd az esetleges hibás teljesítés felderítése, bizonyítása tárgyában. Az időmúlás okozta bizonyítási nehézség a bejelentéssel késlekedő alperes terhére esett.

[64] Az ítéltábla az alperes fellebbezésének 6-12. pontjában a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással tárgyalt további eljárási szabálysértéseit a fellebbezés 13-20. pontjában előadott anyagi jogszabálysértés kapcsán az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelem elbírálása körében vizsgálta.

[65] Az ítéltáblának az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírlata során azt kellett vizsgálnia, az elsőfokú bíróság helyesen indult-e ki abból, hogy a felperes hibátlanul teljesítette a felek közötti adásvételi szerződésből fakadó kötelezettségeit, minőségileg és mennyiségileg a szerződésben kikötött terméket szolgáltatott az alperesnek. E jogvita érdemi elbírálásának alapvetéseként az ítéltábla az alábbiakat tartja szükségesnek kifejtetni. A felek a Ptk. 6:215. § (1) bekezdés szerinti két adásvételi szerződést kötöttek, melyek alapján a kikötött vételár ellenében a felperes ún. szuperelit, illetve továbbssaporításra alkalmas, tanúsítványokkal meghatározott minőségű és fajtájú mákvetőmag átadását vállalta a megjelölt mennyiségekben. Erre a szerződéseknek megfelelően sor is került, az alperes azonban csak 20 000 eurót fizetett meg, mert a termelés sikertelenségét a vetőmag minőségi hibájával, szennyezettségével hozta összefüggésbe. A felek között kialakult jogi helyzetet az ítéltábla úgy értékelte, hogy az alperes a vételár kifizetést szavatossági kifogás folytán tagadta meg, a szavatossági igény típusa árleszállításnak minősül, mivel – amint arra a felperes már az elsőfokú eljárásban helyesen kitért – utóbb sem kijavításra vagy kicserélésre, sem pedig az eredeti állapot fizikai helyreállítására már nincs lehetőség a szolgáltatás jellege, illetve felhasználása (elvetése) miatt. A perbeli esetben az alperes magatartását tehát kizárólag úgy lehet értékelni, hogy hibás teljesítésre hivatkozással árleszállítási igényt kívánt szavatossági kifogás útján érvényesíteni és ezért tagadta meg jelentős mértékben a vételárhátralék megfizetését [Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pont, 6:164. §]. Arról, hogy ez jogszerűen történt-e, a rendelkezésre álló bizonyítékok tükrében a fellebbezési hivatkozások keretei között a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pont szerinti anyagi felülbírlat körében fejti ki az ítéltábla az álláspontját.

[66] Az elbírálás alapjául az alábbi jogszabályok szolgálnak: A Ptk. 6:215. § (1) bekezdése értelmében adásvételi szerződés alapján az eladó dolog tulajdonjogának átruházására, a vevő a vételár megfizetésére és a dolog átvételére köteles.

[67] A Ptk. 6:157. § (1) bekezdése szerint a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szerződésben vagy jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek. Nem teljesít hibásan a kötelezett, ha a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismertette vagy a hibát a szerződéskötés időpontjában ismernie kellett.

[68] A Ptk. 6:162. § (1) bekezdése alapján a jogosult a hiba felfedezése után késedelem nélkül köteles a hibát a kötelezettel közölni.

[69] A Ptk. 6:139. § (1) bekezdése értelmében szerződésszegés esetén a jogosult a saját esedékes szolgáltatása arányos részének teljesítését a kötelezett teljesítéséig vagy megfelelő biztosíték nyújtásáig visszatarthatja.

[70] A perbeli speciális, vetőmagszaporítási célú adásvételi szerződésre a hibátlan teljesítés érdekében a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet (FVM rendelet) tartalmaz különleges, egyedi szabályokat. A 19. § (1) bekezdése szerint Magyarország területén az 1-5. számú mellékletek A és D részeiben szereplő tovább szaporítási céllal vetőmagot elvetni származási igazolással lehet. A származási igazolást a vetés bejelentéshez kell csatolni. (A mákra vonatkozó előírásokat az FVM rendelet 4. számú melléklete tartalmazza.)

A (2) bekezdés szerint a nemesítő vagy fajtafenntartó az általa tovább szaporításra kiadott szuperelit vetőmagtétélekhez köteles származási bizonylattal dokumentáltan származási igazolást adni, amely tanúsítja a szuperelit vetőmagfaj- és fajta tisztaságát, továbbá a fő vetőmag-vizsgálati követelményeknek megfelelő minőségét.

A (3) bekezdés értelmében Magyarország területén a szuperelitnél alacsonyabb szaporulati fokú, tovább szaporításra kerülő fémzárolt vetőmagtétélekről vagy azok részegységeiről a vetőmag-előállító köteles a további vetőmag-szaporítás céljára származási bizonylatot adni, amely tanúsítja az elvetett vetőmag faj- és fajta tisztaságát, valamint a fő vetőmag-vizsgálati követelményeknek megfelelő minőségét.

A (4) bekezdés szerint az Európai Unió valamely más tagállamában vagy harmadik országban előállított és minősített Magyarország területén tovább szaporításra kerülő vetőmagokról azok tulajdonosa állít ki származási igazolást, amelyhez a címkét vagy azzal egyenértékű zsákjelzést csatolni kell.

[71] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [30] bekezdésében helyesen jutott arra döntésre, hogy a felperes által becsatolt okiratokból megállapítható, a perbeli vetőmagok származása hiteles módon igazolt, azok fajtatisztasága és a vetőmag tisztasági vizsgálatának minősége megfelel az említett jogszabályban előírt követelményeknek mindkét rendeltetésű más vetőmag esetében. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a tanúsítványok apostille-felülhitelesítését a felperes a per során igazolta (17. számú beadvány mellékletei) és azok közokirat jellegét, tartalmát, bizonyító erejét erre figyelemmel már az alperes sem vitatta (25. számú jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés).

[72] Az FVM rendelet előbbiekben ismertetett szabályozása szerint a hiteles származási tanúsítással ellátott perbeli vetőmagra nézve a vetőmag faj- és fajta tisztaságát, illetve a vetőmag-vizsgálati követelményének megfelelő minőségét igazoltnak kell tekinteni, ezt a szakértői bizonyítás is megerősítette. Az alperes érdekkörébe esett az ennek megdöntésére alkalmas bizonyítékok szolgáltatása [Pp. 265. § (1) bekezdés].

[73] Az alperes a per során és a fellebbezésében is vitatta, hogy a tanúsítványok valamennyi, a felperes által szolgáltatott fémzárolt zsák tartalmát igazolják. Álláspontja szerint a tanúsítványok nem támasztják alá az előbbieket, erre figyelemmel a felperes nem

bizonyította a hibátlan teljesítést. A felperes által a perben először 9. számú válasziratához mellékelteként csatolt tanúsítványok azonban nemcsak a tanúsított vetőmagok egyes tételeinek össz-súlyát, hanem azon belül az egyes vizsgált zsákok mennyiségét és részsúlyát is megjelölik, azaz az ítéltábla álláspontja szerint a tanúsítványok a felek perbeli szerződésében megjelölt több egységből álló, illetve különböző súlyú zsákok beltartalmának vizsgálatát és a vizsgálat eredményeként megállapított minőségét hitelt érdemlően tanúsítják. A minőségi tanúsítvány valamennyi fémzárolt zsákon külön-külön elhelyezésre került, azaz valamennyi zsák vonatkozásában fennáll a vetőmagok tanúsítvánnyal igazolt minőségnek való megfelelés vélelme.

[74] Az előbbiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a 25. számú tárgyalási jegyzőkönyvében (3. oldal közepe) a perfelvétel lezárása előtt arról tájékoztatta az alperest, az ő érdekkörébe esik annak bizonyítása, hogy a felperes sem a szuperelit vetőmag, sem a másik szerződés tárgyát képező vetőmag vonatkozásába minőségileg nem szerződésszerűen, vagyis hibásan teljesített. Az alperesnek a Ptk. 6:157. § (1) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel azt kellett bizonyítania, hogy a felperes által szolgáltatott termény a *teljesítés időpontjában* nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

[75] Az alperes fellebbezésben is fenntartott védekezése két irányú volt. Egyrésztől továbbra is arra hivatkozott, hogy a felperes nem bizonyította valamennyi zsák bevizsgálását, másfelől azt állította, hogy a termelőknek továbbadott vetőmag termesztése eredménytelen volt, illetve a szuperelit vetőmag általa történt szaporítási célú termesztése is eredménytelen volt a más magokkal történt fertőzöttség miatt. Ez utóbbi állításait egyrésztől a hivatal neve által a vetőmagtermesztési technológiai folyamat során, a mák virágzásakor felvett jegyzőkönyvekkel, valamint – mivel a saját próba-termesztést vis major károsította – a hivatal neve részére általa 2021-ben megküldött nem fémzárolt mintákra végzett vizsgálatokkal próbálta bizonyítani. Hivatkozott arra, hogy a mák termesztése során a technológiai előírások betartásra kerültek. Ez utóbbi kapcsán állította, hogy a vetés módjával, idejével, helyével, a növényvédelemmel, illetőleg az időjárással kapcsolatban minden körülmény megfelelő volt. E tekintetben hangsúlyozza az ítéltábla, az alperesnek nemcsak a termesztés eredménytelenségét, és ennek lehetséges okait kellett bizonyítania, hanem kifejezetten azt, hogy ez kétséget kizáróan, egyedül a felperes minőség-hibás teljesítésére vezethető vissza, az kizárólag felperesi szerződésszegéssel áll okozati összefüggésben.

[76] A perben az alperes indítványára e körben szakértői bizonyítás lefolytatására került sor, amellyel az alperes azt kívánta bizonyítani, hogy a technológiai előírások betartása mellett sem sikerült a felperes által szolgáltatott mák termesztése, mivel az már a teljesítéskor is más magvakkal fertőzött, minőség-hibás volt. A szakértői vélemény megállapításai azonban nem támasztották alá az alperes előadását. A szakértő 1. neve igazságügyi szakértő által 79. sorszám alatt benyújtott igazságügyi szakértői véleményben a szakértő – több, a perben nem releváns tényre vonatkozó megállapítás mellett – kifejezetten cáfolta az alperes által állított minőségi hiba (faj- és fajtakeveredés) teljesítés időpontjára visszamenően történő igazolhatóságát (szakvélemény 27. oldal 7. kérdésre adott válasz). Ezzel szemben megerősítette a megelőző minőség-ellenőrzés és a fémzárolás szabályosságát (szakvélemény 23. oldal 4. kérdésre adott válasz, 26. oldal 6. kérdésre adott válasz). Megjegyzendő, hogy az utóbbival kapcsolatos esetleges szabálytalanság feltárása sem feltétlenül jelenti közvetlenül a minőségi hiba fennálltát.

[77] A szakértői bizonyítás mindezekén túl több olyan tényezőre is rávilágított, melyek – felperesen kívül álló okként – a vetőmag szaporító termesztés sikertelenségére vezethettek. A szakértő kijelentette, hogy a rendelkezésére bocsátott adatok alapján megállapítható, jelentős azon területek száma, ahol a tárgyi ipari mák fajtaneve mák termesztését megelőzően másik mákfajta (pl. Botond) vagy hasonlóan ipari mák fajtaneve mák termesztése történt, aminek egyértelműen káros relevanciája van a tárgyi év mák termesztésének tisztaságára, fajta azonosságára, sikerességére, a növényi állomány egészségi és élettani állapotára (szakvélemény 17. oldal 2. pont). A szakértő azt is megállapította, hogy az alperes által állított problémák nem támaszthatók alá a ipari mák fajtaneve vetőmag külföldi ügynökség neve által lefolytatott kontroll termesztésével (29. oldal 8. pont). A szakértő a 12. kérdésre adott válaszában (szakvélemény 31. oldal) az egyik vetésterületen történt termesztés körülményeit megvizsgálva kijelentette, hogy nem kizárható agrotechnológiai hiba a mák termesztése során.

[78] Az alperes fellebbezésében hivatkozott személy 5 neve és személy 3 neve tanúvallomásra is a technológiai körülmények betartása kapcsán, ugyanakkor önmagukban a tanúvallomások –figyelembevétel a tanúk alpereshez való személyes és gazdasági kötődését is – nem tekinthetők elegendőnek az alperesi állítások megnyugtató bizonyítására. Sem a fémzárolt zsákok felbontása, azok vetőgéppel történő elvetése, a termesztés helyének más vetőmagok fertőzöttségétől való mentességének igazolása, sem a termesztés szabályszerűsége, növényvédelmi technológiák betartása, sem más agrotechnológiai körülmények lényegében nem kerültek igazolásra, bizonyításra az elsőfokú eljárásban. Az alperes a tanúk állításait más bizonyítékokkal nem tudta alátámasztani; a perben beszerzett termesztési jegyzőkönyvek is több esetben a területek más gyomnövényvel, illetve más típusú mákkal történő fertőzöttségét valószínűsítették. A személy 3 neve által készített fényképfelvételek – mivel készítésük helye és ideje nem beazonosítható – szintén nem alkalmasak az alperesi tényállítások bizonyítására. Nem szolgálhatott kétséget kizáró bizonyítékul az alperes állításának alátámasztására a már felbontott, nem fémzárolt zsákok hivatal neve-hel történő bevizsgálásának eredménye sem. A szakértő szerint e vizsgálatok éppen a teljes fajtatisztaságot támasztották alá (szakértői vélemény 28., 29. oldal). Valójában az alperesnek nem sikerült megdöntenie a – közokiratnak minősülő laboratóriumi vizsgálaton alapuló minőségi tanúsítvánnyal bizonyított – hibátlan felperesi teljesítés vélelmét.

[79] Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes a felperes hibás teljesítését a megfelelő módon akként tudta volna bizonyítani, ha a tulajdonában levő, még fémzárolt vetőmag zsákokból hitelesen vett minták szakértői vizsgálatát végezteti el. Az ítéltábla joggyakorlatának ilyen bizonyíték szolgáltatási elvárását tükrözik a Gf.III.30.435/2015/5., valamint a Gf.III.30.022/2016/5. számú eseti döntések. Ezzel szemben a felperes már a per kezdeti időszakában (27. sorszám alatt) becsatolta az külföldi ügynökség neve által végzett „plusz kontrollvizsgálat” – közokiratnak minősülő – felülhitelesített eredményét, amely utóvizsgálat szintén azt támasztotta alá, hogy a vetőmag minősége megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű, helytálló mérlegelése nyomán hozott megalapozott döntést a szavatossági kifogás bizonyítatlanságát illetően [Pp. 279. § (1) bekezdés].

[80] A bizonyítás sikertelenségének következményeit az alperesnek, mint – a fentiekben kifejtettek szerint – bizonyításban érdekelt félnek kell a perben viselnie [Pp. 265. § (1) bekezdés 2. fordulat].

[81] Az alperes fellebbezésében hivatkozott az ítélet rendelkező része 1. bekezdésének utolsó két sorában történt számelírásra, mivel a perköltséget az elsőfokú bíróság számformátumban 7 076 200 forintban, míg betűformátumban 2 076 200 forintban jelölte meg. Az elsőfokú ítélet [34] bekezdésében levezett számításra figyelemmel megállapítható, hogy nyilvánvaló számelírás történt, melyet az ítéltábla a Pp. 353. §-a alkalmazásával kijavított.

[82] Az ítéltábla hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság – a keresettől eltérően – hibásan állapította meg a vételártartozásból fennálló 121 216 euró összegű tőke utáni késedelmi kamatfizetésre kötelezést, mivel az az elsőfokú ítéletben tévesen 171 216 euró összegben került megállapításra. A számelírást az ítéltábla ugyancsak a Pp. 353. §-t alkalmazva a jelen másodfokú ítélet rendelkező részében kijavította, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[83] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles viselni a másodfokú eljárás költségeit, amely egyrészt az által lerótt 2 500 000 forint illetékből, másrészt a felperesnek fizetendő, jogi képviselőjének munkadíjából áll (2 100 000 forint + 567 000 forint áfa, összesen 2 667 000 forint), amelynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alapján állapította meg.

Szeged, 2023. december 14.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró